

Рейтинг

Арсен Каноков РФ-ни субъектлерини даражалары уллу жюриген башчыларыны санындагы

Арсен Каноков, алгынча, энта да регионада бек кючлю эм бек бийик даражалы оюну статусу жюроткеней турды. Аны алайыгына 2013 жылда апрельде РФ-ни субъектлерини сөлвери этген башчыларыны рейтинглерини «Независимая газетада» басмаланган шартлары шартында. Озгын айны итолгларына кере, экспертте Къабарты-Малкъарны Башчысыны атын дөбөрлери бек барганналыны санында айтхандыла.

Экспертлени сорууларыны итолгларына кере, тохташдырылган рейтинг анкетаны жабик амал бла бардырып ачыкъланады. 2013 жылда апрельде анга 10 эксперт кытыштыла: политология, политэкология, междо-спертте, журналисте. Алабга: «Сиз 1-ден 10-нга дери шкалага кере Федеральный даражада регионаны кылайы башчыларыны (РФ-ни Президентини, Администрациясында, РФ-ни Правительствосында, РФ-ни Федеральни Жыйылында, партия эм бизнес элитада) багъа бичерик адигиз?»-деген соруу берилгенди.

Келгенине россейли эксперт сообществосуну башчыларыны бирден багъа бичиулерни бла тохташдырылады ахыр рейтинг. Соруула бардырылып, аланы итолгларына кере рейтингте кирген адамла быйлай беломлөгө колешиндила: «Бек кючлю даражалыла» (21-20), «Кючлю даражалыла» (21-50), «Орталык даражалыла» (51-83).

Экспертте болуп Жарихин Владимир (СНГ-ны кыралларыны институту), Иванов Виталий (Политика эм кырал правону институту), Коваленко Артём (Эксперт-Урал журнал), Калачёв Константин (Политика эксперт къауум), Колеров Модест (РФ-ни 1-чи классы чынтты кырал советниги), Львов Степан (ВЦИОМ), Михеев Сергей (Россейни политика конъюктурасыны политика арасы), Орлов Дмитрий (Политика эм экономика коммуникациялы агентствосу), Турочкин Ростислав (Регион жангылыкъланы агентствосу), Хомяков Валерий (Миллет стратегия жаны бла совет) шлешгендила.

КЪМР-ни Башчысыны бла Правительство суну пресс-службасы.

«Къабарты-Малкъар Республиканы аллында айырмалы ишлери ючюн» деген орденни белгилерини эм суратларыны жазыулары, «Къабарты-Малкъар Республиканы аллында айырмалы ишлери ючюн» деген орденни удостоверениясыны бланкыны жазыуларыны эм юлгосуну юслеринден жазыуларыны къабыл этюно юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы «Къабарты-Малкъар Республиканы кырал саугаларыны юслеринден» Къабарты-Малкъар Республиканы Закоуну 4-чю статьясыны «а» пунктуна тийишлиликде бегим этеди:

«Къабарты-Малкъар Республиканы аллында айырмалы ишлери ючюн» деген орденни юсюнден жазыуны эм суратларыны къабыл этерге (1-чи эм 2-чи къошакъланы).

«Къабарты-Малкъар Республиканы аллында айырмалы ишлери ючюн» деген орденни удостоверениясыны жазыуны эм юлгосуну къабыл этерге (3-чю эм 4-чю къошакъланы).

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини 2005 жылда 12-чи июльдан Къабарты-Малкъар Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини председателини биринчи орунбасары

Республиканы «Къабарты-Малкъар Республиканы аллында айырмалы ишлери ючюн» деген сыйлы знакны юлгосуну жазыу юсюнден эм «Къабарты-Малкъар Республиканы аллында айырмалы ишлери ючюн» деген сыйлы знак бла саугалалуу удостоверениясыны юсюнден жазыуны къабыл этюно юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы 2005 жылда 12-чи июльдан 591-П-П номерли Бегими кесини кючюн тас эттенге санарга («Кабардино-Балкарская правда», 2005, №172; «Официальная Кабардино-Балкария», 2011, №52).

Бу Бегими Къабарты-Малкъар Республиканы «Къабарты-Малкъар Республиканы аллында айырмалы ишлери ючюн» деген орденни юсюнден закон кыл алган ююнден башлап жашауда бардырыла.

Р.ЖАМИВОВ.

Нальчик шахар 2013 жылда, 25-чи апрельде, №1526 П-П.

«Къабарты-Малкъар Республиканы кырал саугаларыны юслеринден» Къабарты-Малкъар Республиканы Закоуну къошакъларын 3-чю бетде окугъуз.

Тапландарыны

Студентле келню тегерегин тазалагъандыла

Нальчикни ара солу паркны пресс-службасындан Геггюкъланы Руслан билдиргенге кере, КЪМКУЗ-ну экономика факультетини студентлери Асжар Бекмуров бла Тимур Кочесов кырал, 2-чи келню тегерегин кир-килчикден тазалау акция бардырылганды.

Биргелерине окугъан жашла эм кызыла бла ала келню тегерегинден пластика шешаладан, къагытладан эм дагында башха затладан бир ненча машок толтурган эдиле. Факультетни деканы Татьяна Налчанджи айтханга кере, аланы студентлери парк, шахар да тап халда болуларын бек совидле эм акцияны да ол себепден кырагъандыла.

Бу ишде алабга паркны тамасыны орунбасары Муса Чемазков да болушук этгенди. Акциягъа кеси да тири къатыша, ол алгын болуучу халк дружиналары кыратаруу иги болуугун чертгенди. Аны оюмуна кере, аны членлери право саклагъан органдыны келчилери бла бирге рейде бардыра турсала керекди.

ТАППАСХАЛЛАНЫ Аминат, СУРАТДА: акциягъа къатышхан студентлени къаууму.

ПАРЛАМЕНТ

Жамауат-къырал партнёрлукъ - социальный жумушланы тамамлауу себеби

КЪМР-ни Парламентини президиумуну жыйлынуу спикер Чеченланы Ануарны башчылыгында бардырылганды.

Жаш телюно, жамауат биригулени эм астамлы информация органданы ишлери жаны бла комитетини председатели Татьяна Шаххожева президиуму членлерины эслерин «КЪМР-де жамауат кырал партнёрлукну юсюнден» КЪМР-ни закунуу проектти бла шартыры этгенди. Ол айтханга кере, жамауат кырал партнёрлукъ жамауатны бла кыралны жашау болумла бла демократизациялауу баш шартларындан бирди. Законо-

проектте республикада жамауат-къырал партнёрлукну мураты, баш жорукълары, сферасы эм формасы ачыкъланады. Бек баш магъаныны уа коммерциядан тышында организацияланы социальный программаларына кыралны жанындан болушук эту, кырал социальный заказны керекли жерине тохташдыруу туттады.

«Ол социальный жумушла этюге, аланы толу рынокларын кырауагъа кырал учурдениланы монополиялардан кытуулуга себеплик этердик, бююнюлде кел социальный проблемаланы тамамлауу аны бла байламды

этдиле, -дегенди Татьяна Шаххожева.

«Къабарты-Малкъар Республиканы халкларыны культура хазналарыны (тарыхны бла культураны эсгертемелерини) объектерини юсюнден КЪМР-ни Законуна торленуле кийирну юсюнден» КЪМР-ни закунуу проект эм «КЪМР-де кырал ишни юсюнден» КЪМР-ни закунуу 13-чю статьясын президиуму кыраууна Культура жаны бла комитетини председатели Рахидланы Анатолий чыгарганды.

Законопроект бусагъатда хайрыланла турган законга торленуле кийирилерин из-

лейди. Алай КЪМР-ни тарых эм культура магъаналы элперини санын тохташдыруу жоругун ачыкъланы жапы бла республиканы Федеральный закон бла белгиленген полномочияларын жашауда бардырырга онг болушукду, Андан сора да, былайда сиз КЪМР-ни тарыхына бла культураны энци магъаналары болган элени тийрелеринде жерлени хайырланууу эм кыруушла бардыруу жорукъларыны проектлери бла келширича этюно юсюнден да барады.

Балла УРУСМАМБЕТОВА, КЪМР-ни Парламентини пресс-службасы.

ЖАНГЫ ПРОИЗВОДСТВА

Комбинатла бийик качеству аш-азык чыгарлыкдыла

«Золотой колос» агроконцерни кеп болмай Нальчикни Искож районундан узак болмай эт бла сот жарашдырууу жангы комбинатлары ишлеп башлагъандыла. Аланы кырууч халда ачылуларына КЪМР-ни Правительство суну Председателини орунбасары Мухомед Коздзов, късуум министрстволаны бла ведомстволаны эм районланы башчылары, Улуу Ата журт урушун ветеранлары да къатышхандыла.

Къонакълалы алгъандан Нальчикни эт жарашдырууу комбинатлары урушда жоюлган ишчилерине деп жангыдан орнатылган эсгертемесине голле салгъандыла. Ол кюн алайга келген ветеранлагъа кеп алгъаш сөзле айтылгандыла, журт, ахиса да этигенди. Жангы предпритияланы ачылуларыны магъаналыклары да белгиленгенди.

Андан сора агроконцерни генеральный директору Арсен Утжигов бери келгенге эт этигенди. Жангы комбинат бла шагырейлендиргенди. Ол мында производсто кълай кыралганыны, кълай технология хайырланганыны юслеринден тынгыла айтханды. Битю оборудование италиялы «FOVANI-

компаниядан сатылып алынганды. Аланы орнатаран да тыш кыраллы специалисте этгендила.

Комбинатда тууарла бла юй къабылгъа союну эмда къыйна чыгаруучу цехле ишлеркидиле. Хазырланган продукция хар жаны бла да качеству болушукду. Ол

«халал» стандарт бла этилликди. Тууарла аспасында компанияны фермаларында ёсдюрюлюкюлде.

Адамладан сатып да алынырыкды. Анга деп компанияны энци автомашиналары айыкълары бир кере районлагъа бла элге барлыкдыла. Саулай алып айтханда,

комбинат бир жылгъа 15 минг тонна тууар эм 24 минг тонна тауук эт чыгарлыкды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

БАНК Кредитле - залогсуз, комиссиясыз

«Россельхозбанк» акционер общество, гиче бизнес бла керешленге жангы амалланы хайырлангъа онг бере, энци предпринимательге «Экспресс» деген кредитни берип башлагъанды. Аны юсюнден «Россельхозбанкны» Къабарты-Малкъар Республикада бёлюмюню пресс-службасындан билдиргенди.

Бир миллион сомгъа дери ёнкоюно залог бермегенлей тёрт кюнню ичинде алыргъа болушукду. Ол сумма юч жылгъа дери бериледи. Аны къалай жумушлагъа къораттылгыгы да эсе алынады. Дагында бир энчилик, гиче бизнес бла керешленге татлыкъгъа деп ол кредитни алган кезиуде эм аны бла хайырлангъа бир торлю комиссия талыммайды.

«Экспресс» кредитни алама дегенлеге банк къагытланы бек аз хазырларча алай этгенди. Ол а предпринимательге, ишлеринден кетге айырмалы, жумушларын жетишмели бардырырга онг береди.

Бизни корр.

Жаны кыайгылары

Урлукъ себиу бошала турады

Къабарты-Малкъарны Эл молк министрствосуну пресс-службасындан билдиргенлери кере, республикада козалок битимлени урлукълары 155 минг гектарда салынгандыла. Ол белгиленген планы жетиши эки процентин туттады.

Дагында урлукълукъ нартох 78 минг гектарда себилгенди, тахта кеттеге уа 16,2 минг гектары аладыла. Орта эсеп бла айтханда, бу битимле ёсдюрюлюк сабанланы 83 процентине урлукъла тыюгендила дерге болушукду.

Бююлюкке картоф салуу бошалганды. Ол битим 14,3 минг гектарда ёсдюрюлюкюлде. Чёллеу 19,5 минг гектарда салынганды. Ол белгиленген планы 68 процентин алады.

Бизни корр.

Жазылу-2013

Ашы ишни болжалыга салмагъыз
Хурметли жамауат!
2013 жылны экинчи жарымына «Заман» газетте жазылуу андан ары бардырылады. Бу магъаналы, керекли ишни болжалга салмагъыз. Кезиуонде тындырылган журмуш тынгылы, огуштуруу да болуу, деп бек айтмайдыла халкымызды.
«Заманни» редкциясы

Бизни индексиз - 51532

Шимал Кавказ кюн сайын	Экология болумгъа къарагъандыла	«Машука» къалай хазырланадыла	Биринчилей къалганды	Жашау кертиликни суратчысы	Чирик келлеге суююнгендила
2 бет	2 бет	3 бет	3 бет	4 бет	4 бет

САУСУЗЛАГА КЪАЙГЫРЫУ

Район больницы танымазча тюрленгенди

Урван район больницы офтальмология, отоларингология эм терапия бӕломерине тынгы ремонт эттип, ала байрам халда ачылгандыла. Бу иш болгон кюн бери саулук сауда эм курортола министри Ирина Шетова, аны орунбасары Гайыланы Алёна, Урван муниципал району башчысы Антемиркан Каноков кезгенде.

Больницаны баш врачы Налжан Жамборова айтканга кӕре, ремонт 2009 жылда башланган эди - спонсорланы акчаларына. Алай аны жалаңда быйыл болшарга он табылганды - КъМР-ни Башчысы Арсен Каноков резерв фондундан ача бергенди.

Ирина Шетова, хар палатга кырип, саусула бла ушак бардырганды. Баш сорру: «Дарманланы кесигизми алды?»

гъансыз огъесе больницады бергенди?» - деген болгонди. Бир-бир дарманланы саусула кеслери алгъанларын эшитип, район больницаны баш врачы Налжан Жамборовага болумну тюзетирге буйрук бергенди. Ызы бла министр врачланы иш хакъларыны юсонден сорганды. Жамборова айтканга кӕре, докторла жыйырма миң-

Артур Рубеев, Ирина Шетова, Налжан Жамборова.

ден кӕп алады, медсестрала уа - он минден. Шетова иш хакълары андан ары кӕторорге кереклигин чертегинди. «Битеу операцияланы 80 процентин сиз кесигизде аталгысыз, саусула нынчы Нальчык жибермей. Ол иги жетишимди» - дегенди ал.

Сора болгонди иги ишлегени кереклигин чертегинди. «Битеу операцияланы 80 процентин сиз кесигизде аталгысыз, саусула нынчы Нальчык жибермей. Ол иги жетишимди» - дегенди ал. Сора болгонди иги ишлегени кереклигин чертегинди. «Битеу операцияланы 80 процентин сиз кесигизде аталгысыз, саусула нынчы Нальчык жибермей. Ол иги жетишимди» - дегенди ал.

Делегация дивали аралаш барарды.

Ирина Шетова офтальмология бӕломеде кимле багъланганын соргъанында, аны таматасы Артур Рубеев бери Май, Терк эм Лескен районладан да саусула келгенлерин билдиргенди - алада быйыл бӕлом жокду.

Гайыланы Алёна бусагъатда Урван район больницында болган офтальмология аппаратура республикалы больницында окумуна жокду. Таматасында анда офтальмологияда да жуук заманда эс бурулуксыда.

ЖЫЙЫЛЫУ

Экология - ал жанындады

КъМР-ни табиғат байлыкта эмда экология министри Гызъланы Берт тышында кезулю жыйылуун бардырганды. Бу жол ол Лескен районда этгенди. Тобешуно ача, ол ары кыташкыларыны ачык сӕлвеширге чакыргандыны ан быйыл жыйылууны магъанасы тӕгерекдеги къудуретни сакълау жаны бла проблемаларны эм аламы тамалашуу бла байламлы кырал толтуруучу органа бла жер-жерли администрацияла бир-ишлерге кереклигин айтканды.

лағанлай турурга керекби. Аны магъаналыгынын КъМР-ни Башчысы жыл сайын Парламентте этуноу Посланысында да чертегенди: «Адамга жашарча тап табиғатта эмда экология болумну кырал - аны конституция эркинлиги. Аны жашауда бардыруу бизни келир тӕлопони аллында баш борчларыбыздан биринди» - дегенди Гызъланы. Дагыда ол жыйылууга кыташкыналга, быйыл Россей Федерацияны Президентини Буйрукъуна кӕре, тӕгерекдеги къудуретни сакълау жаны бла жыл болганын эслерине салганды.

Лескен районуну башчысы Валерий Кебасов эки администрацияланы таматарларына ол жерлиле бири бл болуп ишлерге, аладан экология культураны сӕдорюрге чакырганды. «Бу жердеде бизни сӕлвешириб, аладан тугъанла жашаркыдыла. Ол сӕлвешире биз, не да этип, тӕгерекни тазалыкта тутарга борчубуз» - деп жыйылууга келген къонакъланы бардырганын ишлерни кочон ыспас этгенди.

М. Марзит.

Мындан ала республиканы башк жер-жерли администрациялары бла бирге бардырганын ишлени хайырындан кӕп торлю жуумушланы болжалга салмай тамаларга онч чыкыганды. Башкы соруланы юсонден да план жашарырганды деп билдиргенди министерствону пресс-службасындан.

«Къабарты-Малквар Республиканы Правительствоосу къабал этген планга кӕре, жыйырманчы апрельде тӕгерекдеги къудуретни сакълау жаны бла жыл болганын эслерине салганды. «Къабарты-Малквар Республикасы Правительствоосу къабал этген планга кӕре, жыйырманчы апрельде тӕгерекдеги къудуретни сакълау жаны бла жыл болганын эслерине салганды.»

Лескен районуну башчысы Валерий Кебасов эки администрацияланы таматарларына ол жерлиле бири бл болуп ишлерге, аладан экология культураны сӕдорюрге чакырганды. «Бу жердеде бизни сӕлвешириб, аладан тугъанла жашаркыдыла. Ол сӕлвешире биз, не да этип, тӕгерекни тазалыкта тутарга борчубуз» - деп жыйылууга келген къонакъланы бардырганын ишлерни кочон ыспас этгенди.

Х. АЗРЕТОВ.

Эм иги берилени бла материалланы авторларын белгилегенди

Къабарты-Малквар Республикасы Асламы информатика, жамаат эмда дин организациялары бла министерствосунда «Къабарты-Малквар шухӕлукъуны эм бирлики республиканы» деген журналист конкурсу итгарын чыгарганды. «Телепрограммаланы эм иги» деген номинацияда биринчи жер «Къабардино-Балкария» телекомпанияга «Бирас», «Сотри случайные черты», «День памяти адыг-орбериупер» кочон берилгенди. Аланы Самара Саралыова бла Залина Жерештыва хазырлагандыла. Экинчи жерини «Кавказны жою халкы» деген телепрограмманы этени юмк. ВТТРК «Кабардино-Балкария» деген теледиаркоманиянде редактору Шевеса-Сабанчиева Арпа алганды.

«Эм иги радиопрограмма» деген номинацияда «Кабардино-Балкария» теледиаркоманиянде Ольга Мальбакова «В центре внимания» деген къауун беруюно хазырлагъаны кочон саугъага тийишли болганды. Асламы басма органыны арасында «Адыгъ псалъа» газетни корреспонденти Замара Нашаплогова - биринчи, «Горняк» газеттен Ибрагим Гухеумх экинчи жерлени алгандыла. Юночюнчо уа «Адыгъ псалъа» газетни журналисттери Мариана Керимова бла Иза Шашаевыме юлеушгенди, деп билдиргенди КъМР-ни Асламы информатика, жамаат эмда дин организациялары бла министерствосуну пресс-службасындан.

Бизни корр.

СУРАТДА: Мухадин Кумахов бла Шевеса-Сабанчиева Арпа.

Комбинатла бийик качеству аш-азык чыгарлыкдыла

Азыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Эт чыгарыуучу производствогъа кырал болшгандан сора къонакыла сют жашарыруучу комбинатны онгары бла да шагарыренгенди. Мында продукция жалаңда сӕлвешир сӕлвешир эттилдик. Аны себепли предприятяда чыгарыргъан тогуз торлю бишакъланы, кефирлени, йогуртланы эм жаууна качеству да, татуу да бийик болуксыда. Алага сӕлвешир ити сурам болуугуна компанияны генеральнй директору ишкесизлигин чертегинди.

ры 2010 жылда башланган эдиле. Аланы фидайлыгына кӕре, агроркончеру бла сӕлвешир дӕруучу производстволана аны онгарланы кочлендирирге иги себеплик этериклери да болмды, кочолос» агрокончерини санында 26 эл молк предпрятие барды. Эт чыгарыуучу бла сӕлвешир дӕруучу производстволана аны онгарланы кочлендирирге иги себеплик этериклери да болмды, кочолос» агрокончерини санында 26 эл молк предпрятие барды. Эт чыгарыуучу бла сӕлвешир дӕруучу производстволана аны онгарланы кочлендирирге иги себеплик этериклери да болмды, кочолос» агрокончерини санында 26 эл молк предпрятие барды.

Эт чыгарыуучу бла сӕлвешир дӕруучу производстволана аны онгарланы кочлендирирге иги себеплик этериклери да болмды, кочолос» агрокончерини санында 26 эл молк предпрятие барды. Эт чыгарыуучу бла сӕлвешир дӕруучу производстволана аны онгарланы кочлендирирге иги себеплик этериклери да болмды, кочолос» агрокончерини санында 26 эл молк предпрятие барды.

Комбинатны ичинде.

УПАШЛАНЫ Мурат.

Битеу продукцияга, производствону тазалыгына эм хайырланган материаллага заводу лабораториясы дайым контроль этгенлей турлукъу. Бир суткага мында 60 тонна сӕлвешир чыгарырганды. Ишчи курапганына кӕре, производстводан бир къауун замандан дагыда кенертилликди.

Комбинатланы къурулушлала.

Семінар

Аймакты программаны жашауга бардыра

Бахсанны бизнес-инкубаторунда гитче эм орталык предпрятимелество бла юрешгенге деп семинар бардырганды. Аны ишине КъМР-ни Экономиканы аймакты, эл молк, билим беруу эм итму министрстволарыны, «КъМР-ни Гартания фонду» деген коммерциялы болмаган акционер обществовону келечилери кыташканды. Дагыда анда ол жерли гитче эм орталык бизнесни айтыуу жаны бла муниципалды фондуну КъМР-де федеральнй автономный службаны эм «Опора России» жамаат организациядан да специалистле болгандыла.

вительствоуну Председателини биринчи орунбасары Ирина Марьянысы буйуртууна кӕре бардырылдыла, дегенди. Аны магъанасы - КъМР-де предпрятимелество иш бла юрешгенге кыралны жанындан кылапай болушкы аларга болушкыларыны юсонден толуп хатар билдирюуду. Бу вопрос бла байламлы «Къабарты-Малквар Республикада 2012-2015 жыллада гитче эм орталык предпрятимелество аймакты буйуртууна кӕре бардырылганы юсонден сӕз бардырганды. Бахсан шахарны администрациясыны башчысыны экономика, промышленность эм финансы жаны бла заместителини Олег Жуков айтканга кӕре, предпрятимелество иш бла юрешгенге кыралны жанындан кылапай болушкы аларга болушкыларыны юсонден толуп хатар билдирюуду.

ол санда 2838 инсан неси алпына иш курагъанлыдыла. 453-сӕуа юрдищеский муниципалдыла. Есом буйуртиса бла тенгеширгенде 11процент болгонды. Согъан жылда сатуу-алуу бла юрешкен, халкыны жуумушларын жалгътан эм техника бла байламлы торлю-торлю ишлени этген 43 гитче предпрятимелество кыралганды. Дагыда койлоринде аш-азык продукция чыгарыуучу 42 микрохӕ ачылганды. Битеу да озган жылда 172 гитче эм орталык бизнес бла юрешкен предпрятимелество кыралганды, аланы хайырындан 658 адам ишчи жер тапканды. Андан сора да, кесиме предпрятимелество болмада дегенге консультацияны хакъсыз алырга болушкы.

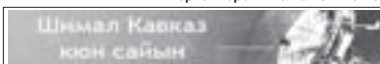
Бизни корр.

Субсидияла

Терек бахчачылык бла юрешгенге - тынгылы болушлук

Къабарты-Малквар Республикада эт молкно айнаытуу бла байламлы кырал программаны жашауда бардыра, быйыл эт молк тогуз чыгарыруучулага, ол санда кӕйжылкы тахта битимилени юмк, кертме, жоюм тереклени эм дӕдорюк юрешгенге, ол этген къоранчаларны бир бӕлген субсидия амаланы хайырлана кылаптардыла. Ол жуумушлагъа деп федеральнй бюджетден 70 миллион сом, алай бир да республикалы бюджетден къораттылды. Быйыл кыралны жанындан финансы болушлук берилген болумна да тюрленгенди. Аны хайырындан финансы келери терек бахчачылык бла юрешгенге асламырак адам алкыды. Энди бу иш бла юрештени жылы башчыны тирлини терек берген юмк, теректер жемиле эсдорюген бахчасы болурга керекди. Андан сора, эки гектар жоюмле эсдорюген жери. Ол болумна кыралны жанындан болушлук алама дегенге алагдадан окумуна белгиллиди. Бир гектарга кӕйжылкы битимилени - наныхъ, дугъум

Бизни корр.

Тамблагы кюнню салды

Ачыр 20 жылы ичинде Владикавказ - Маленкы страна - деген, шӕндюк заманга келишген жаңгы сабий сад хайырлангъа берилгенди. Аны юсонден ИТАР-ТАСС-ны корреспонденте шахарны жер-жерли самоуправленисны администрациясында билдиргенди.

Моринда айтхаларына кӕре, шолгъа дери билим берген, улуу кӕле, айныр бардыра сабий инкубаторурада болгъан уу юрешден келе турган кезуиде колгопо керюмк учреждение деген статус алгынына ишкети тийюлдюде. «Шимал-Кавказ федеральнй округу хар субъект да махтаналык тийюлдю ала тынгылы ремонт этилгенди эм тапандарыруучу ишле бардырылгандыла деп» - дегенди Мярзия.

Анда айтхаларына кӕре, сабий сад жаңгы мебель бла жалчылыгынынды, кой топтери (полпары) жылытылгандыла, аш-азыклары стандарттыдыла. Садикиде 14 къауун кеминчири - битю да 300 сабий. Ол къауумланы хар бирини энци верандасы, он майданда кӕп торло конструкциялары болушкыдыла. Сабий садха шахарны къатында улуу болмаган жер уякост берилгенди, анда сабий полте эм баскы битимле болушкыдыла. Там жарашарыргъан спорт майданычыга да барды аны.

Дагыстанда индустриализациялау планы жашарырылды

Дагыстанны оюнулары алгъа таманлаштырыла «Новая индустриализация» деген магъаналы проект жашарыруу бла юрешедле. Аны юсонден РФ-ни промышленностуну эм сатуу-алуу министрини орунбасары Георгий Каламанов бла Махачкъалда тӕбешенди айтканды.

Абдулгатуев айтканына кӕре, къыска замандан ичинде Махачкъалда «НПК Русская радиоэлектроника» деген ачык акционер обществовону муарирюунда «Иден-сервис» деген Дагыстанны IT-парк курапганды, анда шӕндюк заманга келишген аразбачола бардыла, Россейни промышленностуну эм сатуу-алуу министрствосунда жарарчала.

Теплица «сахар» Ачыр эми жылы ичинде Къобанда бир заманда болмаганча кӕп жерин - 30 гектарны - алгъан шӕндюк тийишли теплица хайырлангъа берилгенди. «Ала беш жыл мындан ала болгъанларын эсе юм кӕреге кӕтӕре» - деп билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспонденте Къобаны эл молкноу эм жашарыруучу промышленностуну министри, вице-губернатор Сергей Гаркуша.

Губернатор Александр Ткачеву башламчылыгы бла тахта кӕтӕчилик Краснодар крайда эл молкноу айнаытуу стратегияны жолларынды биринчи» - дегенди ол. Аны айтканына кӕре, эл молкноу айнаытуу жолу уруу тахта кӕтӕге эсдорюрге эс бурганлай турдыла. Бу уалкъ проекте айланганды, анга, куруу улуу агроколдиглен сора да, жоюле бла саналган фермерле, гитче молкнеги специалистлери, оборудованиланы, теплицааны ишлери материаллары берюучюле да кыташкандыла.

Тахта кӕтӕчилик хайырлангъа эсдорюрге беш зона кыташкыналдыла, ала курапгандыла. Аны хайырланган жарашаруучула да кыдак кылапай тахта кӕтӕге эсдорюлоклерин билип турлукдыла, ишлерин да анга кӕре курапгандыла.

Кӕпор Украинаны Ставрополь край бла байларкыды Ростов облуста Ставрополь крайны Украина бла байламлы этерик гитча чертеде жаңгы кӕпор ишлеринде. «46 жылы болгон эски кӕпорчюню кетергенди, аны ордуна жаңгысын ишлерге кирешгенди» - деп айтканды. ИТАР-ТАСС-ны корреспонденте Милитсийн районуну башчысыны орунбасары Николай Попов.

Кӕпорчи Кашарында, Ысыкколда эм дагыда мизуруу эсдорюрге 12 районуну сабанларына кыралганды. «Хар къыла да сабанланы болулары бек игидиле» - дегенди регионун башчысы.

Быйыл Къобан бир заманда болмаганча бай тирлик - 11 миллион тоннадан ас болмаган мизуруу хайырылды. Аны юсонден губернатор Александр Ткачев Краснодар крайны сабанларына верюле бл улуу кырагъандан сора айтканды. Хуадан Каневск, Ленинградск, Ивановск, Ысыкколда эм дагыда мизуруу эсдорюрге 12 районуну сабанларына кыралганды. «Хар къыла да сабанланы болулары бек игидиле» - дегенди регионун башчысы.

Шӕндюк бек магъаналы ишлени биринчи - хар сабанга энци халда кырап, битимилени заранчыладан эм арууладан тынгы куруулауу. Анга кӕре болушкы Къобанын гитчелери» - дегенди губернатор сабыны.

Къобанда мизуруу сабанла 1,5 миллион гектарына алдыла. Региону Эл молк министрствосунда ИТАР-ТАСС-ны корреспонденте айтхаларына кӕре, специалистле кӕзюлек сабанланы болулары бек игидиле, дегенди.

Къыргызстан бла Къазакъстандан келген къазакыла миграция картала айтландыла Къыргызстанда бла Къазакъстанда Ставрополье кӕчюк келген биринчи семирчениле орусуу къазакыла миграциялы картала айтландыла. Россейни крайды УФСМС-ны биндигенди кӕре, Семигӕск эте биринчи 18 адам келгенди, ол санда шолгъа жорюмлене эки сабий да.

«Управление кӕчюночлениле эсепте алганды, алага кӕчюночу статуска шагалылык этерик документле берилгенди, жашуу этерге тохташууу жуорукъларын эм болжаларын аныгъатландыла, дегенди кваланы УФСМС-инде. Ставрополье келрге сойкен къазакъланы барысына эм сабеллик этерге эм конуляция жаны бла болушкы айтканды.

Окъуу ыйкыны Россейни бла Чеченин гитчелерини жырлау бла башларыкъыдыла Рамзан Кадыров билим берген учреждениланы директорларны аймакны сабилени линейкага тургузуугу, Россейни эм Чеченин гитчелерини жырлау бла башларга керекди, дегенди. «Энци халда эс бурруга керекди ёсюп келген жаш тӕлюню патриот ниетде юйретуге. Хар шолкучу кыралган эм республиканы символларына улуу юрештени да кырагъа эм кырагъалны байрагъын кӕторюноу жуорукъларын билирге керекди» - дегенди регионун башчысы.

«Мен шолкучи директорлары сабилени патриот ниетде иштетуге эа заман бергенлерине толуп ийманна, аланы кыралланы эм республиканы символларына оймеклик эм республиканы символларына улуу юрештени да кырагъа эм кырагъалны байрагъын кӕторюноу жуорукъларын билирге керекди» - дегенди регионун башчысы.

Программаны директорлары бла чемпионат Ингушетияда программаторланы жаны бла республикада чемпионат болганды. Анда биринчи болуп ючюн, политикалы колледжини ойюнде жаш тӕлюню раны эм шахар эришледили иги кӕрӕмде болдузган 20 келечини эришгенди. Эришүү юм номинацияда жорюмларны ачыклаганды. Ала барысына да саугъага берилгенди.

Транспирни алгъан 23-жыллык гитишник Рашид Абдуков а Грозный шахарда бардырылды Шимал-Кавказ федеральнй округуну чемпионатына Ингушетианын келечисина кыташкырылды, деп билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспонденте башламчылык этен жаш тӕлюню Коридорини советини председатели Залиханн Костова. Ол башчылык эттен «Водопад креатив» деген фотостудия эм «Ингушэлектросеть» деген ООО бу эришлени кураууну эм бардырууну башламчылары болганды.

Эсе түшү

КыМР-ни сыйлы артисти Бейпайланы Маштайын жашы Сергей жашаудан кеткени тамам жыл болду. Аны телосноу бизни культурабызга, искусство-бузга салган кыйынына, мени оюмуна көрө, алышка тийишпи багы берилмегенди. Аланы асламысы Малкырада туруп, акылбалбы болгон кезилери уу соргон жылгага тошгонди. Кыргызда, Кээзохстанда катканды аланы кынагларды.

Туу тилде басмасы болгон, жырчы термилген халкыга Сергей сауда эди - ол эшиттиргенди көчмөчлөкчүдөгү таулулага биринчи көрө өз тиллеринде жырны родюдан. Алай бул аз-ооздан халкы, тууган жерине кыйтырына ийлана, Бейпай илу да кесими факмусуна, кырыууна уышана башлаган болуп эдиле.

Биринчилей кыялганды

Залны кесине бойсундурганды

Мен баянда көчмөчлөкчү бошдан эстеримди. Ары бирин бизде профессионал жырчы болмаганды. Сергей а Кыргызны музыка-хореография кырал училешсини вокал бөлүмүн тауусуп кыйткан эди Малкырага. Сөзсүз, аны кызы болуу тухтанды, киши жеринде белим алгырга онгу болганы сенбили. Артарак аттары айтылгы жырчыларыбыз Москвада, Санкт-Петербургда, Саратовта, Тбилисиде окутулганды.

Сергей а колгуну дипломну алгылай кыйтканды анысы бля бирге тууган журтунда. Кесини сайлаган иштинде биринчилей кыялганды. Аныча аруу өлгө, жореккеге хошулук салды аны ашы умулту турганды арууны жырчыла көп тоюлгөндө. Нальчикте тохтап, ол замандагы жыр эм тепсеу ансамблини (бусагытадагы «Кабардинка»), филармонияны, сора кырал радио бля телевиденини хорунда да солист болуп турганды. Аныча саньдан Совет Союзу республикаларынды, шахарларынды, ты кыралга да барганды. Малкыра халкы жыр бля республикада музыка ижорестосу бля да мингени шагыерти этгенди.

Жырыны, жырчылары ослеринден жаза, бир оюму кыйтарыгы кжоркуж болганын аныглапайма. Алай айтмак болуу бля жырча, музыкача, запда кырауучу бир зат да бирикпейди. Жюзле, мингле бля олтурган халкы, бир ырга тоюшоп, искусствосун сейир кючюне бой салганды. Сергейни эки жашында аллай коюлери көп болгандыла. Жырыны, музыканы устасы эди ол, бурянгугу байчыла кибик, халккыны кесине бойсундура, ызындан элте болгон бля.

Чынтгы артист

Сергейни, анды аруу тэлно да ижоресинден аята, аланы артист сыфаттарына, сахнага аламак жарашан агчыларына, жерден, көкден келген, кайран этген ауазларына эс бурбаыз. Аны тизгинли сыфаты, сойдоюму бети, шыаруу, жорек жылыуу - бары да кыргызандыла артисттигин. Жырчыны мен жалаң ары жылда таныганым себепти кесим кырген, таматала

Маштайын Бейпайланы

айткан суратлагы таяна жазама бу сатында да. Сахнадан эртте кеткенгеке, костюмсуз аны көргөнгөме. Туудуклары бля орамга чыккыса, олсагыт жырлап башларкыча эди аны сыфаты. Жаш залында Сергей көп аруу кызыны жорек жуурун ашаганын, ала жырчыны кез аллына тоюшор ючюн, юч-төрт көрө айлант келгелерин айтдыла.

Артистын азыраайлы болуп калмай, А. Чехов жазгандай, кийими, акылы, сыфаты да аруу болсола, ол аны тукумуна, халкына Улуу Аллах берген саудагады. Анысы Аюмдиз, эки жашында бошоп, гитчесине кырал калганды эди. Аны уа, алай тат тоюшоп, киши жеринде сойгөт ишине жол тапканы тоюлмоодо сауга!

Бейпай улу кеси да чырайлы адамданы суйгөнүн жашыр мадаганды. Бир жол ушагыбызда оруслу жырчы Валентина Толкунованы бек аруу тиширугуга санаганын айтканды. Сора ол эслеринде изилген темалардан бири соймөклүк эди. «Мен соймөклики сюеюм», - дегенин унутмай. Эр киши тиширугуга сайгаганын иши бля көп салмай кырганын ол бек кжоркутга санаганды. Аны биргесине ишлеген композиторла, ол кеси да айткандыла жырчы жаратмаган жырчы жарылмаганын.

Музыка, сөзлө да аны жорегине жорек, жоркутга ийкени беририге, ашы сөзмиле туудуруга керекдиле, деп кыраганды ол. Улуу жырчы Георг Отсун оюсонди окугунан эдим былай оюмуна: анга тынгылай, хар кырауучу да ол жалаңда анга жырлаган сунаркыды.

Бу сөзлө Бейпайланы Сергейге да келишкенди. Алай аны энцилиги: ол, жореккеде романтиканы туудура, хар чыгарманы халкы жырчы да буралганды.

Аруу сыфаты, ёно да эсийбоздиле.

«Халкы жыр» дегенин да эки торлю аныглайбыз. Биринчиси, халкы тактыган, фольклорга кирген, экинчиси, жырчы айткан (профессионал бля жазган) жырыны битеу жамауат кыйтарыса. Сергей оюсонди айтканды. Ол жаш аяйрма ызын. Республикабыны

музыка культурасыны тарыхына кирген 1957 жылда Москвада концертте жаш жырчы «Галапауну» айтканында, зал аны кыйтарып, экинчи көрө да жырларгынан тилегенди. Бу чыгарманы сейир тарыхы болганы да баш болмаз. Ол Галапаны Алимте да ачаңды жолуп.

Хар тынгуулачу жалаңда анга жырлаган сунганды

Бейпай улу «Нальчик келерин» уу Аны адан башка жырчы айтса, сахна жашуу алай болупму жорек! Бюгон а ол ки кышон халккыны шүхүлүк жырына бурулганды, таулу, кыабартыры жашла бирге айтты. «Узу жыл», «Нальчик шахары», «Ой, аруу кызы, таулу кызы», «Хаймаш» эм башкала халккыны жол, жаша нёрлерли болгандыла. Сергейни уа былай жуулапганды: «Мен а Османовну эчкин жырчысыма».

Композиторланы эстерилери

Аны жыр бля ишлегенин оюсонди да композиторла эгерилерин кыйгандыла. Никит Османов Сергейни жуулапгылыгын белгилегенди, чам халда: «Мен Бейпай улу эчкин композиторума», - дегенин. Жырчы уа былай жуулапганды: «Мен а Османовну эчкин жырчысыма». Жасан Карданов да сойкул айтканды Сергейге (ол аны алай дечуочю) бля биринчи көрө тоюшогенин: «Куйлианы Кыайсын бля паркда айлана болузд. Ол 1956 жылда эди. Мен жангы жыры тууганын көргөн эдим ол ючюн. Тоюо, алышка ала назму тизгиле эдиле:

Мой Нальчик! Детство здесь прошло, теперь вступил я в зрелость...

Назмуну музыкага салама да, аны Серёжа жырларын сойгеними билдирме. Ол жырлайды. Нечик терен сөзгөндю ол авторну стилин, музыка тилин энцилигин. Алай жырчы тёлною эсинде кыладыла. Жыры Жетеланы Мустадир, Байчөкуланы Абидин, Владимир Мюлов бля да ишлегени. Аланы да хар бирини келерини Сергейлери башкады. Бизни да алай. Ол арабыздан кеткенгеке, аруу ёно, сыфаты, жырлары эсимбоздиле, бизни бля жашаганын туралды.

САРАККУЛТАНЫ АСИАТ.

ТЮБЕШИУ

«Машукга» кыалай хазырланадыла

«Машук-2013» Битеуросый форумга хазырлануу Майский шахарда кыалай барганын билди мурад бля ары бу лагерини ишин кырау дирекцияны эскерти Байсыланы Темиржан, блоггер Денис Ермаков эм Көп функциялы жаш тёлно аруу специалист Дмитрий Юн келген эдиле. Ала бля тюбешуе шахары жаш тёлосноу келечилери кыатышкандыла.

«Машукга» кыалай хазырланадыла

Байсы улу алагы форумга волонтер эм асламы информатция органыны ишлери бля байламлы, политика, экология, культура тематикалы проекте жарашдырылгач да болгуну оюсонди экине да кыйганды. Ол жаш адамдада, бек биринчиден, таукеллик эм эткен ишлерине ийануулук болурга кереклисин чертгенди. Денис Ермаков бу шахарда ту-

уганды. Бюгонлюкде ол Старопольда блоггерине школун кыраганды. «Машукда» кыткан грантын ол жамауатка хайыр тоюшорго кыратканды. Темиржан а, дагыда лагерде хорлап, проектлери жашады бардыгын бир кыуам жаш адамны колголе келтиргенди. Сөз ючюн, Кырачай-Черкезде жашаган бир жаш кеси энлиде радио ачаңды. Бюгонлюкде

ТУРИЗМ

Конкурс бля - хаж кылыргына

Быйлыны юозонде муслим-манланы сыйлы жерлерине хаж кылырга барыр мураглары болгыла гүвакыла барганды. Жолда халканы эм жашуу этюну болумлары билгире сойгөтле эчки турист фирмаланы сайтларында толусунай билгире болушкучула. Аны бля берге шартла гүвакыла денис Ермаков эм федеральный сайтта берилгидиле. Хаж кылырга барлыкыла болуму юосонди шартланы ары дерги хазырлагыз деп бюорганды Россияны хаж миссияны РФ-ни Правительстводинде диди биригилени вопрослары жаны бля Комиссиясыңды келечилени башчысы Илья Умаханов.

1-чи июнганда Дери уа Меккага хаж кылырга барлыкыла манланы турист операторла Ростуризмдин Бирдиктирген федеральный Ассоциациясыны реестрине жазарга керекдиле. Аны алай болуу кереклисин юосонди Ростуризмни келечиси Юрий Ванько билдиргенди. Кырал реестрге хаж кылыркы

Дагыда билгире сюе сегиз
Быйыл хаж кылыу (муслимманланы сыйлы жерине саналган Меккага баруу) бчы сентябрыдан жашуунда бир көрө болса да, хаж кылырга барырга керекди. Быйыл Сауд Аравияга барырга, озган жылдача, Россиядан 20,5 млн адамга эркинлик берилгиди. Муслимманланы сыйлы жерге атандырууну ахча бля жалчытылганын ол турист оператор бардыркыды. Бек учур билет алырга сюе сегиз, бери селештигиз: www.g-pu (ар) 783989.

ла жазылганына шагатылык этилгенди сора ол ведомство Сауд Аравияны келечилеринден аккредитация аладыла. Турист операторланы ишлери не муфтият контроль этеркиди, андан сора да, хаж кылырга эчки халда барганына бля этилген келишимге да олду көз-күчүлө болуу, логистикага өзгөчө ментени берлик да, жашуу этюну юосонди келишимге этилик тёленини жалчытырык да эм транспортта жорюрге чеклени берлик да олду. Жангы жорукла буюшкучу этгенде эчки халда жуулаа тартылкыдыла. Андан сора да, компанияла гүвакыла багыларын учуладандыргыз деп айтканды. Ол санда хаж кылырга барлыкыла самолёту эм автобуна бля тышуну конкурс халда айырырга керекди дегенди. Орта эси бля алай айтканды, хаж кылырга барууну багысы 90 мин сомдан башлап 140 мин сомга дериди.

«Российская газета»

Культура

«Балкария» Тюркге атланганды

«Балкария» фольклор - этнография кырал тепсеу ансамбли Тюрке бардырлык Жаш тёлно бля спортуна халкыла аралы байрамына кыатышыркыды. Ол, Анкара шахарда бу конлде башланып, 20-чы майга дери барлыкты.

коллективлени араларында кыралган «Минг солгуда - бир ауаз» деген эришуде кесини хунерин көрзоттөп кыйтканды. Энди анда малкар халккыны бурунгу хореография искусствосуна кыарыкыдыла. Фестивальга жерырма беш кыралдан төрт юоз артист кыатышыркыды. Жаш тёлно шахарны ара орамга бля миллет кийимлерин кийип өтеркиди.

Ахырында битеу келген коллективле тюрлю - тюрлю шахарында концертте берилгидиле. «Балкария» программасына бек аруу, аламак тепсеулерин кырошканды. РИММА ГЕРАСИМОВА. КМР-ни Кутура министрствосуна пресс - службасы.

Приложение 1
к Постановлению Парламента Кабардино-Балкарской Республики от 25 апреля 2013 года № 1526-П-П

ОПИСАНИЕ ордена «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой»

Знак ордена «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой» представляет собой орден, изготовленный в форме выпуклой пятиконечной звезды, поверхность которой выполнена в виде расходящихся лучей. Расстояние между противоположными концами звезды - 44 мм. Середина звезды на лицевой стороне знака ордена представляет собой круг с лазоревым эмальевым фонном диаметром 17 мм. В центре круга золотое рельефное изображение Государственного герба Кабардино-Балкарской Республики. Центральный круг обрамлен белым эмальевым кругом диаметром 25 мм и шириной 3 мм с золотыми надписями в верхней части окружности: «КАБАРДИНО-БАЛКАРСКАЯ РЕСПУБЛИКА», в нижней части окружности - «ЗА ЗАСЛУГИ». Белый эмальевый круг с надписью обрамлен зеленым эмальевым кругом диаметром 28 мм и шириной 1,5 мм. Между эмальевыми кругами расположены золотые ободки шириной 0,5 мм. Обратная сторона знака ордена имеет гладкую

поверхность, в центре находится порядковый номер знака ордена. Пятиконечная звезда знака ордена «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой» I степени выполнена из золота. При этом на лицевой стороне знака ордена на пяти лучах из трёх коротких лучей, расположенных бриллиантами диаметром 1,5 мм, по одному на каждом луче. Пятиконечная звезда знака ордена «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой» II степени выполнена из золота. Пятиконечная звезда знака ордена «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой» III степени выполнена из серебра. Знак ордена «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой» прикрепляется при помощи лентки и колодки к пятиугольной колодке, обтянутой лентой шириной 24 мм с триколором, воспроизводящим цвета Государственного флага Кабардино-Балкарской Республики. Ширина каждой из полос триколора - 8 мм.

Приложение 2
к Постановлению Парламента Кабардино-Балкарской Республики от 25 апреля 2013 года № 1526-П-П

Приложение 3
к Постановлению Парламента Кабардино-Балкарской Республики от 25 апреля 2013 года № 1526-П-П

ОПИСАНИЕ удостоверения к ордену «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой»

Размеры удостоверения - 95 x 130 мм. Удостоверение выполнено из высококачественной кожи КРС 42К темного-вишневого цвета (бордо) с золотым тиснением. На лицевой стороне удостоверения в верхней части по центру расположен текст: «Кабардино-Балкарская Республика», ниже расположено контурное изображение Государственного герба Кабардино-Балкарской Республики, за тем - текст: «УДОСТОВЕРЕНИЕ» и на следующих строках текст: «ордену «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой». Внутренняя сторона удостоверения представляет собой вкладыш, выполненный из матовой меловой бумаги плотностью 170 г/м² с нанесённой защитной сеткой «Архимед». Вкладыш разделён на две части. На левой стороне вкладыша расположено полное цветное графическое изображение знака ордена «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой»

соответствующей степени, ниже - текст, выполненный тиснением бронзовой краской: «орден «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой» с указанием соответствующей степени ордена, а в нижней части левой стороны вкладыша - выполненный типографским способом порядковый номер (от 00001 до 00500). На правой стороне вкладыша на заднем плане, в центре - в виде полупрозрачного фонового рисунка изображено здание Дома Правительства Кабардино-Балкарской Республики. На переднем плане текст, выполненный типографским способом, содержащий фамилию, имя и отчество награжденного, затем «Глава Кабардино-Балкарской Республики», с указанием его реквизитов, а также текст: «НАГРАЖДАЕТСЯ» и орденом «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой» с указанием соответствующей степени ордена, выполненный тиснением бронзовой краской.

Приложение 4
к Постановлению Парламента Кабардино-Балкарской Республики от 25 апреля 2013 года № 1526-П-П

ОБРАЗЕЦ бланка удостоверения к ордену «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой»

Лицевая сторона удостоверения

Кабардино-Балкарская Республика

Изображение Государственного герба Кабардино-Балкарской Республики

УДОСТОВЕРЕНИЕ к ордену «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой»

орденом «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой» III степени

№ 00001

Глава Кабардино-Балкарской Республики М.П.

Указ Главы Кабардино-Балкарской Республики от ...

Внутренняя сторона удостоверения

Исображение ордена «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой»

Орден «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой» III степени

(фамилия) _____

(имя) _____

(отчество) _____

НАГРАЖДАЕТСЯ орденом «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой» III степени

Указ Главы Кабардино-Балкарской Республики от ...

Блог-тур

Чирик-кёллеле суююннгендиле

Блогерлени школуну кезуило жолочулугу болганды. Бу жол ала Чирик кёллеле барып, аланы табиый заттарны ариулугу бла танышандыла.

көлчилери эм журналисте атланганды эдиле. Аланы беш кёл бла да гид Мокьаланы Тенгиз шагырай этгенди.

Биринчи экскурсия кыуам 1913 жылда Черек ауузузда халык кыбууга жораланып орнатылган эсертмени кытаында тохтаганды. Блогерлени эчн сейбрлени а жаны бла министерствону специ- алистери, Жаш тёлу палатаны

ГРАФИК

приёма граждан членами Общественной палаты Кабардино-Балкарской Республики на май-июнь 2013 года

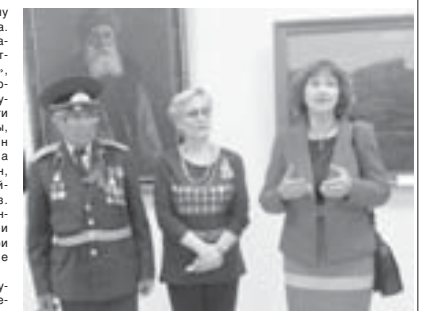
Дата	Время	Место приема граждан	Кто принимает	Телефон
3 июня	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №28	Вороков Владимир Халидович	72-03-82
	10.00-13.00	Общественная палата, каб. №15	Нахушев Заурби Ахмедович	72-03-80
	14.00-16.00	г. Майский, ул. 9 мая, 23	Колесников Юрий Александрович	72-03-70
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №14	Маловое Руслан Беталович	72-03-70
	15.00-17.00	г. Прохладный, ул. Свободы, 178 «Фармцентр»	Белова Наталья Сергеевна	72-03-06
4 июня	16.00-18.00	Общественная палата, каб. №7	Караев Расул Шарабуудинович	72-03-70
	09.00-11.00	Черекский район, п. Кашкатау, ул. Мениева, 108	Унаева Борис Биюлукэвич	72-03-19
	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №15	Беппаев Суфьян Узеирович	72-03-80
	12.00-14.00	Общественная палата, каб. №28	Харфица Мухамед Мусабиевич	72-03-82
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №8	Иванов Петр Маювич	72-03-41
5 июня	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №14	Калмыков Жиялби Ададьбиевич	72-03-70
	15.00-17.00	г. Прохладный, ул. Тагарина, 32	Ирхин Андрей Александрович	72-03-19
	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №8	Шарданов Нодар Абуевич	72-03-06
	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №7	Целуюсова Ануся Азаматовна	72-03-70
	12.00-14.00	Общественная палата, каб. №28	Шаповалов Нодар Абуевич	72-03-82
6 июня	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №14	Алжухов Мурат Адамович	72-03-70
	14.00-16.00	г. Нальчик, ул. Ленина, 53	Хажижев Беслан Хаузинович	72-03-70
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №15	Блохин Андрей Викторович	72-03-80
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №28	Канкунова Зарина Садуловна	72-03-82
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №14	Хутуева Светлана Ханасиевна	72-03-06
7 июня	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №14	Машуков Хасанби Хамидович	72-03-70
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №28	Темиржанов Борис Хатуевич	72-03-82
	10.00-12.00	г. Прохладный, ул. Толстого, 194	Личнев Николай Григорьевич	72-03-80
	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №7	Хатажуков Валерий Назирович	72-03-70
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №9	Чернышова Марина Борисовна	72-03-06
10 июня	16.00-18.00	Общественная палата, каб. №15	Бобылев Валентин Николаевич	72-03-80
	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №15	Канунников Антоний Данилович	72-03-80
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №17	Шихабов Мухамед Хабасович	72-03-19
	11.00-13.00	Общественная палата, каб. №8	Шахмурадов Мухамед Музаирович	72-03-41
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №28	Атмураев Магомед Маждинович	72-03-82
11 июня	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №28	Жакамулова Күна Хажбаровна	72-03-82
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №8	Уммукалов Асгат Мустафарович	72-03-41
	12.00-14.00	Общественная палата, каб. №7	Лыгов Виктор Валентинович	72-03-70
	16.00-18.00	Общественная палата, каб. №8	Хожнова Мурат Хазреталиевич	72-03-41
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №14	Личнев Мухамед Гумарович	72-03-70
13 июня	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №7	Шигиев Аслан Мухамедович	72-03-70
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №15	Дзасежев Хазреталиевич	72-03-80
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №15	Котларова Мария Абрамовна	72-03-80
	14.00-13.00	Общественная палата, каб. №8	Соржиков Хаути Хазритович	72-03-41
	09.00-11.00	Общественная палата, каб. №8	Хаширова Светлана Юрьевна	72-03-41
17 мая	11.00-13.00	Общественная палата, каб. №8	Абшаев Магомед Тахирович	72-03-41
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №28	Булатов Арсен Хажбиевич	72-03-82
	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №14	Палагаев Михаил Александрович	72-03-70
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №9	Каскулов Владимир Фуадович	72-03-06
	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №15	Шаббаев Леви Мерирович	72-03-80
20 мая	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №28	Этчиев Мурад Шарабуудинович	72-03-82
	15.00-17.00	Общественная палата, каб. №28	Кауфров Хачим Хабасович	72-03-82
	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №28	Маслов Николай Александрович	72-03-19
	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №28	Кульбаев Султан Музаирович	72-03-82
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №14	Тазанлижева Мурат Тулевич	72-03-70
22 мая	15.00-17.00	Обльбурский район, г. Тырмауз, пр. Ольбурский, 34	Энеев Махмут Узеирович	72-03-19
	10.00-12.00	Общественная палата, каб. №28	Кульбаев Султан Музаирович	72-03-82
	14.00-16.00	Общественная палата, каб. №14	Тазанлижева Мурат Тулевич	72-03-70
	15.00-17.00	Обльбурский район, г. Тырмауз, пр. Ольбурский, 34	Энеев Махмут Узеирович	72-03-19
	09.00-11.00	Общественная палата, каб. №8	Хаширова Светлана Юрьевна	72-03-41

КЁРМЮЧ

Жашау керттиликни суратчысы

Суратлау искусстволаны музейинде Россейни. Кыбарты-Малкьарны да сыйлы художниги Николай Матвеевич Третьяковну чыгармалары кёрзоткөндөдиле. Биююнлөкдө анга 90 жыл толук эди. Керимчөдө белгилги суратчыны юйорюнде сакланган эм музейни фондлардын алынган жетимден артык живописи эм графика амалла бла жазылган сейр ишлери бла шагырейленирге болукчуды.

Николай Матвеевич Нальчикде орта билим алганындан сора Москвада И. Э. Грабарь аты уружөкөстөлу школуну бошоганды. Артка юйөне кыайтханай а, уруш башланганды. Кесича жаш адамла

«Кавказ хребтини өтгөн кези».

көп болмай бошалган урушуну кыыйлыклары алгандыла. Аланы санында белгилги «Знамя над Эльбрусом», «Защитники Кавказских перевалов», «Оборона Кавказа», «На марше», «Год 1942» эм башка суратладыла. Былада биз корти жашаудан алынган адмланы, аланы кызауатдан арыган кезуилерин, хорламларына кыуанган такыйкыларын, юйлерине тансыкылык бийлеген заманларын көребиз. Художник кеси да ол сур заманны адамы болганы себепли чыгармалары керттиликлери бла кызарчуланы көлперине бютюнда жетедиле.

Третьяковну ишлеринде таулупа, аланы юйери, юйөрлө- ширюулары суратлаганды. Аланы эшуилерине, улайган адмлага наныс бергенлери- не, юйге кырай билгенлерине махтау салганды.

Республиканы белгилги художниги Третьяковну тенги Василий Протников айтууга көре уа, экиси да, көп көрө таулагы барып, кыошлада жашагандыла. Алга кыойчуна кыонанкыбайлык этип тургандыла, ол а аланы портретлерин ишлегенди. «Кыойчу Жабел улу», «Кыарт кыойчу», «Кыойчула аууландалы» эм башкала.

Татьяна Третьякова көрмючю кызарганылагы ырызыйланы билдиргенди (суратда онг жанында биринчи).

жыйылганы атындан битеу ветеранланы Улуу Хорлам бла алгышлаганды.

Кеслерни оюмлары Художниклени союзуун правленини председатели Геннадий Темирканов. Ветеранланы республикалы советини председатели орунбасары Владимир Зверев, художник Эркенланы Юсуф да айтылганды. Ахырында сөз Третьяковну келини Татьяна Сергеевна бла туудугу Вадимге берилгенди. Ала бу көрмючю кызарганылагы ырызыйланы билдиргендиле.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нахабат ТУРАТРАНЫ САРАККУЛАНЫ Асият алганды.

ри, жашау-турмуш болумлары айрымалы жерни аладыла. Художникни бизни миллетге сейри, соймилетки да эмчек эс- ледени. «Балкарский дворик», «Балкарская семья» дегендеде Николай Матвеевич таулу ти-

ри, жашау-турмуш болумлары айрымалы жерни аладыла. Художникни бизни миллетге сейри, соймилетки да эмчек эс- ледени. «Балкарский дворик», «Балкарская семья» дегендеде Николай Матвеевич таулу ти-

ЧЕМПИОНАТ

Бийик гаражага кыуралганды

Кыбарты-Малкьарны ара шахарында 1-10-чи майда сакь атланы араларында РФ-ни шахматладан бла шашкаладан чемпионаты бардырылганды. Анга кыраланы 30 регионундан 89 спортчу кыошулганды.

Россейни бек корлю шахматчылардын эршише хоргаланы Европына бла дуняны чемпионатларына кыатышырык эдиле. Кыбарты-Малкьарны жыйылма командасына Сабина Худяева-Соловьева, Уйбашланы Халимат, Магомед Кидиков, Чамал Гедафос, Геннадий Андреев эм Адиль Хапов киргенди. Бизни жерлешерлибиз, шашкаладан эрше, команда

ри, жашау-турмуш болумлары айрымалы жерни аладыла. Художникни бизни миллетге сейри, соймилетки да эмчек эс- ледени. «Балкарский дворик», «Балкарская семья» дегендеде Николай Матвеевич таулу ти-

ри, жашау-турмуш болумлары айрымалы жерни аладыла. Художникни бизни миллетге сейри, соймилетки да эмчек эс- ледени. «Балкарский дворик», «Балкарская семья» дегендеде Николай Матвеевич таулу ти-

АЛЬПИНИЗМ

Италиячыны жангы рекорду

Билдиргенбизча, Минги тауни тийресинде «RED FOX ELBRUS RASE» фестивалы бардырылганды. Анда италиячы профессионал альпинист Марко Фачинелли Европын бек бийик тау тейпесине терк жорюп чыгыуда рекорд салганды. Ол 5642 километрини 3 сагыт 30 минут эм 3 секундунда барганды. Эсизиге сайлык, былтыр да бу эршише италиячы Марко де Гаспери хорлаганды эди.

ЖИОП

Ашыкыган кесин битдирир...

12-чи майда Прохладна районуну Алтуд элинде аварияда эки адам өлгөндиле. Аладан бири акыбайлык болмаганын жашчык эди.

Ол кюн тошде ючю жарымна 41-жыллык нальчикчи ВАЗ-21099 машинада Прохладныйден Боксан таба бара болганды. Ол кезинде уа, жезу жорючулолөк жолдан өтөргө эркилчеп берген белгиге 200 метр жетпей, альпыйлык жашчык жолдан өтө болганды.

Аварияда ачганын жашчыккыны олсагыт окуяна Прохладный район болычысына жетдиргенди, аллай ол, кесине да келмей, кыска замандан сора өлгөндү.

Марко Фачинелли айтанжара көрө, ол кун кытык жер ула эди, хауаны да суук-жылкы жыйрма градуска жетгенди. Болсада Фачинелли жолун ахырына дери барганды.

Водители аны эсизгенди, алай, автомобилин бир жезуна буралмай, сабини алайда басдырып, машинасын ток барган столбга урганды. Аварияда ачганын жашчыккыны олсагыт окуяна Прохладный район болычысына жетдиргенди, аллай ол, кесине да келмей, кыска замандан сора өлгөндү.

Водители аны эсизгенди, алай, автомобилин бир жезуна буралмай, сабини алайда басдырып, машинасын ток барган столбга урганды. Аварияда ачганын жашчыккыны олсагыт окуяна Прохладный район болычысына жетдиргенди, аллай ол, кесине да келмей, кыска замандан сора өлгөндү.

Водители аны эсизгенди, алай, автомобилин бир жезуна буралмай, сабини алайда басдырып, машинасын ток барган столбга урганды. Аварияда ачганын жашчыккыны олсагыт окуяна Прохладный район болычысына жетдиргенди, аллай ол, кесине да келмей, кыска замандан сора өлгөндү.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЫАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал	ТЕЛЕФОНЫ: Редактору ирёмөны - 42-63-01. Баш редактору орунбасары - 42-38-21, 42-26-22. Жуупты секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корреспондент - 42-63-52.
РЕДКОЛЛЕЦИЯ: БЕШПАЙЛАНЫ Муталин (баш редактору орунбасары), КЪО-НАКЪАЛЛАНЫ Хасан (баш редактору орунбасары), ТЕКУ-ЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жуупты секретарь).	РЕДАКЦИНЫ БЕ.ЮМ.ЛЕРИ: Жамауат-политика бөлөм - 42-67-68, 42-24-02. Экономика бөлөм - 42-66-73. Културя бөлөм - 42-75-82. Социальный политика бөлөм - 42-66-76, 42-27-59. Жанылжылма эм спорт бөлөм - 47-26-39, 42-66-71. Письмола эм реклама бөлөм - 42-37-94. Тизмачына бөлөм - 47-31-28. Сурат алуучула - 42-68-72, 42-66-76. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторла - 47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бла кызыгыт жорютмейди. Кыз жалмакта рененя элиемди эм ала артка кыайтырмайдыла. Газетде басылганын материалла айтылганы оюмла редакцияны оюму бла келишимге болукчудыла. Алада айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы оксонде законна тийишилдише материалланы авторлары кесери жууялгандыла.

Гастин басмага КыМР-ни Асламлы информация орнотканы бла, жамагт эмд дин организацила жаны бла министерствону компютер службага хазыр этгенди.

Номерге графикте көрө 19,00 сагытта кыол салындаы. 20,00 сагытта кыол салынганды.

РЕДАКЦИНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬЩИНА ПРЕСС:
360000, Нальчик шахар, Ленин аты пр.көсөтө, 5
Хабарчык почтага: elbor_50@mail.ru